

Antoni B. Stępień

WSTĘP DO FILOZOFII

Wydanie piąte
rozszerzone

LUBLIN
TOWARZYSTWO NAUKOWE
KATOLICKIEGO UNIWERSYTETU LUBELSKIEGO
JANA PAWŁA II

SPIS TREŚCI

Przedmowa	5
Przedmowa do drugiego wydania	7
Przedmowa do trzeciego wydania	9
Przedmowa do czwartego wydania	10
Przedmowa do piątego wydania	11

I. WPROWADZENIE – FILOZOFIA JAKO TYP POZNANIA

§ 1. Człowiek poznający	13
1 01. Poznanie ludzkie. 1 02. Role poznania ludzkiego. 1 03. Poznanie jako czynnik autonomii osoby ludzkiej.	
§ 2. Poznanie naukowe	16
2 01. Poznanie naukowe a poznanie potoczne. 2 02. Określenie nauki. 2 03. Podział nauk.	
§ 3. Poznanie filozoficzne	20
3 01. Z dziejów pojmowania filozofii. 3 02. Problematyka filozoficzna. 3 03. Pozorna jałowość filozofii.	
§ 4. Koncepcje filozofii	24
4 01. Uwagi wstępne. 4 02. Klasyczna koncepcja filozofii. 4 03. Pozytywistyczna koncepcja filozofii. 4 04. Neopozytywistyczna koncepcja filozofii. 4 05. Lingwistyczna koncepcja filozofii. 4 06. Irracjonalistyczna koncepcja filozofii.	
§ 5. Metody filozoficzne	28
5 01. Uwagi wstępne. 5 02. Metody fenomenologiczne. 5 03. Metody logiczno-lingwistyczne. 5 04. Metody hermeneutyczne. 5 05. Metody ontologiczne. 5 06. Metody metafizyczne. 5 07. Metody transcendentalne.	
§ 6. Filozofia a światopogląd	39
6 01. Struktura i rodzaje światopoglądów. Ideologia. 6 02. Religia, teologia, światopogląd chrześcijański.	
§ 7. Z dziejów filozofii	44
7 01. Uwagi wstępne. 7 02. Filozofia starożytna. 7 03. Filozofia średniowieczna. 7 04. Filozofia nowożytna. 7 05. Filozofia w Polsce. 7 06. Filozofia indyjska.	

II. DZIAŁY FILOZOFII

§ 8. Podział filozofii	55
8 01. Z dziejów podziału filozofii. 8 02. Główne działy filozofii.	
§ 9. Logika	57
9 01. Określenie logiki. 9 02. Logika formalna. 9 03. Logika języka. 9 04. Logika nauki.	
§ 10. Teoria poznania	65
10 01. Uwagi wstępne. 10 02. Źródła problematyki teoriopoznawczej. 10 03. Różne koncepcje teorii poznania. 10 04. Określenie teorii poznania. Stosunek do innych nauk. 10 05. Metoda teorii poznania. 10 06. Problematyka teorii poznania.	
§ 11. Teoria bytu	73
11 01. Uwagi wstępne. 11 02. Tomistyczna koncepcja metafizyki. 11 03. R. Ingardena koncepcja filozofii bytu. 11 04. Koncepcja teorii rzeczywistości w materializmie dialektycznym. 11 05. Problematyka metafizyki. 11 06. Filozofia Boga.	
§ 12. Filozofia przyrody	86
12 01. Różne koncepcje filozofii przyrody. 12 02. Problematyka filozofii przyrody.	
§ 13. Filozofia człowieka	91
13 01. Koncepcja filozofii człowieka. 13 02. Problematyka filozofii człowieka. 13 03. Filozofia społeczeństwa, kultury, prawa, religii. 13 04. Psychologia empiryczna. 13 05. Socjologia.	
§ 14. Aksjologia, etyka, estetyka	102
14 01. Problematyka aksjologii. 14 02. Określenie etyki. 14 03. Problematyka etyki. 14 04. Określenie estetyki. 14 05. Problematyka estetyki.	
§ 15. Metafilozofia i historia filozofii	111
15 01. Określenie i problematyka metafilozofii. 15 02. Historia filozofii.	

III. POZNANIE: JEGO RODZAJE I WARTOŚĆ

§ 16. Analiza czynności poznawczych	115
16 01. Określenie poznania. 16 02. Postacie świadomości. Struktura aktu świadomości. 16 03. Rodzaje czynności poznawczych. 16 04. Pojęcia i sądy. Intelcekcja. 16 05. Definicje. 16 06. Podział logiczny. 16 07. Typy rozumowań. 16 08. Uzasadnienie. 16 09. Stawianie pytań.	
§ 17. Spory o źródła poznania	130
17 01. Aposterioryzm a aprioryzm. 17 02. Racjonalizm a irracjonalizm.	
§ 18. Spór o przedmiot poznania	133
18 01. Dwie wersje sporu: metafizyczna i teoriopoznawcza. 18 02. Zagadnienie (sposobu) istnienia świata realnego.	

§ 19. Definicja i właściwości prawdy	137
19 01. Klasyczna definicja prawdy. 19 02. Nieklasyczne definicje prawdy. 19 03. Absolutyzm a relatywizm.	
§ 20. Kryterium prawdy	140
20 01. Stanowiska w sprawie poznawalności prawdy. 20 02. Stanowiska w sprawie kryterium prawdy.	
§ 21. Zagadnienie jakości zmysłowych	144
21 01. Jakości zmysłowe. 21 02. Stanowiska w sprawie jakości zmysłowych.	
§ 22. Zagadnienie uniwersaliów	148
22 01. Uniwersalia. 22 02. Stanowiska w sprawie uniwersaliów.	
§ 23. Zagadnienie wiedzy koniecznej	152
23 01. Uwagi wstępne. 23 02. Stanowiska w sprawie wiedzy koniecznej. 23 03. Rodzaje wiedzy koniecznej.	
§ 24. Typy i struktura nauk	156
24 01. Nauki dedukcyjne i indukcyjne. 24 02. Interpretacje nauk dedukcyjnych. 24 03. Interpretacje nauk indukcyjnych.	

IV. ZNAKI I SYSTEMY ZNAKÓW

§ 25. Istota i funkcje znaków. Sposób istnienia znaków	163
25 01. Szersze i węższe pojęcia znaku. 25 02. Struktura znaku. 25 03. Funkcje znaku. 25 04. Sposób istnienia znaku.	
§ 26. Rodzaje znaków. Systemy znaków	167
26 01. Oznaki i znaki w sensie właściwym. 26 02. Systemy znaków. Kody.	
§ 27. Język a poznanie	169
27 01. Struktura języka. 27 02. Język a poznanie (myślenie).	

V. BYT: JEGO RODZAJE, STRUKTURA, UWARUNKOWANIA

§ 28. Metafizyczny punkt widzenia: byt jako byt	173
28 01. Formowanie pojęcia „bytu”. 28 02. Analogiczność pojęcia „bytu”.	
§ 29. Racjonalność bytów	177
29 01. Tożsamość i niesprzeczność bytu. 29 02. Racjonalność bytu.	
§ 30. Złożoność i zmienność bytów	184
30 01. Całość i część. 30 02. Substancja i przypadłość. 30 03. Istota i istnienie. 30 04. Zmienność bytu i jej warunki.	

§ 31. Sposoby istnienia i ostateczna racja bytów	198
31 01. Sposób istnienia bytów. 31 02. Racja istnienia bytów. 31 03. Istota Boga. Absurd czy tajemnica?	

VI. CZŁOWIEK: JEGO STRUKTURA I DZIAŁANIE

§ 32. Psychofizyczna jedność człowieka	209
32 01. To, co psychiczne, i to, co cielesne, w człowieku. 32 02. Sposób poznawania Drugich: ciało wyrazem psychiki. 32 03. Psychiczność a świadomość.	
§ 33. Działanie człowieka. Wolność woli	220
33 01. Działanie człowieka. 33 02. Wolność woli.	
§ 34. Struktura bytu ludzkiego. Duch i materia w człowieku.	228
34 01. Dusza człowieka. 34 02. Budowa i sposób istnienia bytu ludzkiego. 34 03. Duch a materia. 34 04. Cel ostateczny i nieśmiertelność człowieka.	

VII. DOBRO I POWINNOŚĆ

§ 35. Dobro a byt	239
35 01. Opis, ocena, norma. 35 02. Czy byt jest dobry?	
§ 36. Naczelna zasada postępowania. Sumienie	242
36 01. Pierwsza zasada postępowania. 36 02. Sumienie.	

VIII. WSPÓŁCZESNE KIERUNKI FILOZOFICZNE

§ 37. Uwagi wstępne	245
37 01. Nurty, kierunki, szkoły, stanowiska w filozofii. 37 02. Filozofia współczesna.	
§ 38. Neotomizm	250
38 01. Charakterystyka tomizmu. 38 02. Fazy rozwoju tomizmu. 38 03. Odmiany neotomizmu.	
§ 39. Pozytywizm i kierunki zbliżone	255
39 01. Charakterystyka i główne odmiany pozytywizmu. 39 02. Neopozytywizm „Kola Wiedeńskiego”. 39 03. Filozofia analityczna.	
§ 40. Materializm dialektyczny	260
40 01. Charakterystyka i rozwój materializmu dialektycznego. 40 02. Marksistowska koncepcja filozofii. 40 03. Marksistowska teoria bytu. 40 04. Marksistowska teoria poznania.	
§ 41. Fenomenologia i egzystencjalizm	266
41 01. Rozumienie „fenomenologii”. 41 02. Szkoła fenomenologiczna. 41 03. Odmiany egzystencjalizmu. 41 04. Egzystencjalizm fenomenologiczny.	

§ 42. Filozofia we współczesnej Polsce	273
42 01. Okres międzywojenny. Szkoła lwowsko-warszawska. 42 02. Okres po II wojnie światowej. 42 03. Fenomenologia. 42 04. Tomizm. 42 05. Materializm dialektyczny.	

D o d a t e k I

STANISŁAW KAMIŃSKI

Elementy logiki formalnej	287
§ 0. Wstęp. § 1. Teoria zdań. § 2. Teoria nazw (Rachunek kwantyfikatorów. Rachunek zbiorów. Teoria relacji. Identyczność. Deskrypcja.). § 3. Sylogistyka. § 4. Teorie nieklasyczne. § 5. Z metalogiki.	

D o d a t e k II

Poradnik dla samouków i kandydatów na studia filozoficzne	321
---	-----

D o d a t e k III

JACEK WOJTYSIAK

Słownik wybranych terminów filozoficznych	327
---	-----

Bibliografia	439
------------------------	-----

Indeks osobowy	485
--------------------------	-----

Indeks głównych terminów	497
------------------------------------	-----